

John Bull „pesmi“. Londonski tednik „The Academy and Literature“ zbuja pesniško žilo svojih čitateljev na poseben način. Vsak teden razpiše en cekin kot nagrado za najboljšo pesem o določenem predmetu. Dne 14. avgusta je razpisal nagrado za pesem na spomin o psu. Dobil je 34 pesem, ki objokujejo pasjo izgubo na način, ki je umljiv samo posebnim ljubiteljem te sicer jako koristne domače živali. Nagrado je dobil neki Bordman, katerega precej dolga elegija na „ljubega starega psa“ se končuje z ginljivo kitico: „Človek pridržuje neumrljivo življenje samo sebi za plačilo. A nebo, jaz to čutim, bi izgubilo popolnost, ako ne bi ti, o Traddles, bival v njem.“ Za prihodnji teden je razpisala „Academy“ nagrado za pesem o mački, a z dostavkom, da ne sme presegati 250 besedi. Pri takih pesmih se je torej najbolj bati tega, da ne bi bile — predolge.

Gledišče in moralna vzgoja. Mnogokrat se govori in piše, da ljudstvu ni treba cerkva, ako mu gledišče nadomestuje moralno in estetično vzgojo. Neki ameriški „clergyman“, Cyrus Townsend Brady, je zato prošlo zimo v New Yorku zasledoval vse glediške predstave razen navadnih glum. Izmed dvaindvajsetih iger je bilo štirinajst popolnoma nemoralnih; štiri so bile tako neumne, da jih je ljudstvo gledalo sploh le zaradi uprizoritve; le štiri so bile zares zmogljive zadostiti boljšemu okusu, med njimi Shakespearjev „Julij Cezar“. Tako gledišče vsekakor ne more dati ljudstvu niti najpotrebnejših etičnih pojmov.

Šola za časnikarje. „The Columbia University“ v New-Yorku je s stroškom dveh milijonov dolarjev ustanovila šolo za časnikarje. Tu bodo poučevali o organizaciji, uredništvu in upravljanju časnikov, o tiskarstvu, o morali in zgodovini časopisja ter o slovstvenih oblikah. Profesorji bodo bivši politiki, diplomati in odlični časnikarji. Namen te šole ni le, da pripravlja mlade ljudi na njihov prihodnji poklic, ampak tudi, da dvigne omiko in nrvnost časopisja.

Izdelovanje kipov s strojem. Sir A. Conan Doyle je z obžalovanjem opazoval, koliko truda stane kiparje izdelovanje njih umetniških proizvodov. Kipar si naredi najprej model in potem najame klesarje, ki iz velikih skal izklesajo najprej sirovo podobo, katero potem umetnik sam natančno izdela. Sir Doyle je zato iznašel stroj, ki hitro opravi ono delo, za katero rabijo klesarji mnogo časa in truda. Stroj, ki ga žene plin, postavimo k podobi, po kateri hočemo izdelati kipe, in k stroju toliko kamenov ali lesenih brun, kolikor želimo kipov. Umetnik sede k modelu in leseni kazavec počasi premika po njegovi površini. Kakor se giblje kazavec, tako klesajo dleta sirovo skalo v poljubnem številu. Doyle pravi, da

je mogoče z njegovim strojem tudi po živih modelih narediti natančne podobe. A to še ni preizkušeno, ker doslej še ni nihče hotel vtakniti svoje glave v njegov stroj.

Nova teorija o nastanku živalskih in rastlinskih vrst. Zoper Darwinovo teorijo, katera uči, da vrste niso stalne, ampak da se po „prirodni izberi“ in po „boju za obstanek“ razvijajo vedno nove vrste, se je navedlo že toliko dejstev, da je izjavil prirodoslovec Vries Delage: „Če bi imeli kako drugo teorijo poleg descendenčne podmene, ki bi nam „znanstveno“ razlagala nastanek vrst, bi mnogo prirodoslovcev zapustilo svoje sedanje mnenje kot ne dovolj utemeljeno.“ Tako novo teorijo objavlja zdaj Holanec Hugo de Vries. Imenuje jo „teorijo izpremembe.“ Kot dokazano dejstvo smatra de Vries načelo, da so vrste neizpremenljive. A take niso bile vedno, ampak vsaka vrsta ima poleg dobe stalnosti tudi neko „mladostno dobo izpremembe“. V tej dobi je silno plodovita in rodi mnogo novih vrst, katere postanejo pozneje tako stanovitne, kakor jih vidimo danes. Izkušnja govori proti Darwinu. Sedanje vrste ne kažejo volje, da bi se izpremenile, ampak izpremembe se dosega le na umeten način, in te nove mešane vrste nimajo tendence do nadaljnjih izprememb, ampak do povratka v prirodno prvotno stanje. Pri Darwinu so izpremembe čisto individualne in slučajne, Vries pa trdi, da so to fiziološke izpremembe, katerih se udeležuje cela vrsta. Vries trdi, da je našel drevo, katero je sedaj ravno v dobi izpremembe. To je baje *Oenothera Lamarckiana*, presajena iz Virginije na Holandsko. — Ker ta teorija načelno podira temelje, na katerih je Darwin zidal svoj sestav, je pač umljivo, da je zbudila pozornost. Videli bomo, kako bodo darwinisti branili svojo podmeno.

Električna luč v piramidah. Čudili bi se stari faraoni, ako bi njihove oči videle, kaj se godi v njihovih orjaških grobovih, kjer so tisočletja mirno spali. Zdaj so napeljali že v šest kraljevih grobov egiptovskih električno razsvetljavo. Amenot I., Ramzes I., Seti I., Ramzes III., Ramzes V. in IX. bi danes lahko pri električni luči brali svoje hierogliffe. Doslej so hodili v piramide z bakljami. Te so pa tako zakadile stene, da so se napisi že težko brali. Zato so jih nadomestili z elektriko.

Brzjavljenje brez žic, katero je iznašel Italijan Marconi, se vedno bolj uporablja. Ustanovljenih je že mnogo brzjavnih postaj. V Ameriki izhaja list „Brezžičnik“, kateri prinaša samo brzjave, ki jih je dobil po tej poti. Tudi razni angleški in francoski politični listi dobivajo že brzjave po tej poti čez ocean. Upajmo, da doseže ta najnovejša iznajdba tudi nas Slovence! —

